

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Sundhedsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 1. marts 2022
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Pierre Nydal
Sagsnr.: 2022-0032/48-0031
Dok.: 2314997

Besvarelse af spørgsmål nr. 367 (Alm. del) fra Folketingets Sundhedsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 367 (Alm. del), som Folketingets Sundhedsudvalg har stillet til justitsministeren den 1. februar 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselott Blixt (UFG) og Karina Adsbøl (UFG).

Nick Hækkerup

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 367 (Alm. del) fra Folketingets Sundhedsudvalg:

”Hvordan vil regeringen sikre en rød tråd i straffesager om ulovlig omskæring, så sagerne ikke risikerer at falde mellem 2 stoler, fra skærpet underretningspligt til politianmeldelse og til domfældelse? Vil ministeren redegøre for et typisk sagsforløb?”

Svar:

1. Ulovlige omskæringer bør på ingen måde finde sted i Danmark. Det er forkasteligt, og vi skal gøre, hvad vi kan for at stoppe det.

Som nedenstående udtalelser giver udtryk for, er der mange forskellige aktører involveret, når det kommer til sager om ulovlig omskæring. Aktører med hver sin faglighed og hvert sit fokus. Det er derfor vigtigt for indsatsen mod ulovlig omskæring, herunder for at sikre den røde tråd i straffesagsbehandlingen, at den enkelte fagperson er bevidst om sine handlemuligheder og pligter, herunder i relation til at rette henvendelse til politiet eller andre myndigheder, når den pågældende står med en bekymring om, at en ulovlig omskæring har fundet sted.

Det var bl.a. på den baggrund, at der i efteråret 2021 blev nedsat en tværminteriel arbejdsgruppe, der har set på mulige initiativer mod ulovlig omskæring.

Arbejdsgruppen har foreslået en række initiativer, herunder en oplysningsindsats om lovligheden af og komplikationer mv. ved omskæringer, ændring af autorisationslovens regler om politianmeldelse ved mistanke om ulovlig omskæring og justering af servicelovens vejledning.

Initiativerne har bl.a. til formål at skabe bedre forudsætninger for, at politiet gøres bekendt med sager, hvor der er mistanke om, at en ulovlig omskæring har fundet sted, hvilket kan være afgørende for, at personer, der begår ulovlig omskæring eller medvirker dertil, kan strafforfølges.

Regeringen har taget arbejdsgruppens forslag til initiativer til efterretning og vil sørge for, at initiativerne bliver gennemført.

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet udtalelser fra Social- og Ældreministeriet, Sundhedsministeriet, Rigspolitiet og Rigsadvokaten.

Social- og Ældreministeriet har i den forbindelse oplyst følgende:

”Det følger af servicelovens § 153, stk. 1, at personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, har en skærpet pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, hvis de får kendskab til bekymrende forhold hos barnet, den unge eller i familien. På sundhedsområdet er f.eks. sundhedsplejersker, jordemødre, læger og sygeplejersker omfattet af den skærpede underretningspligt.

Den skærpede underretningspligt indtræder ved kendskab til eller en formodning om, at et barn eller en ung udsættes for f.eks. vanrøgt, vold, mishandling, seksuelle overgreb mv. eller lever under forhold, der på anden vis bringer dets sundhed eller udvikling i fare. Dermed skal fagpersoner, herunder sundhedsfagligt personale, også være opmærksomme på sårbare forældre samt vordende/nybagte forældre, hvor der er grund til at antage, at der kan være et behov for særlig støtte til barnet og/eller familien.

Den skærpede underretningspligt har bl.a. til formål, at kommunalbestyrelsen gøres bekendt med forhold hos barnet, den unge eller i familien, der kan give anledning til, at der sættes ind med en særlig støtte efter servicelovens kapitel 11.

For at sikre at fagpersoner, herunder sundhedsplejersker, jordemødre og læger iagttager den skærpede underretningspligt i sager, hvor der er en bekymring om, at et barn eller en ung er blevet udsat for ulovlig omskæring, har den tværministerielle arbejdsgruppe foreslået, at det i vejledningen til servicelovens kapitel 11 tydeliggøres, at en ulovlig omskæring af en mindreårig dreng kan være at anse som et overgreb i servicelovens forstand, og dermed være et forhold, der omfattes af den skærpede underretningspligt.

Det skal medvirke til at skabe tydelighed omkring, hvornår f.eks. institutionspersonale har pligt til at underrette kommunalbestyrelsen, når der er en bekymring om, at barnet eller den unge er blevet udsat for en ulovlig omskæring. Det giver videre socialforvaltningen mulighed for at iværksætte akutte foranstaltninger, hvis barnets eller den unges udvikling vurderes at være i fare, ligesom socialforvaltningen vurderer, om underretningen giver grundlag for en politianmeldelse.”

Sundhedsministeriet har oplyst følgende:

”Sundhedsministeriet kan oplyse, at sundhedspersoner efter gældende ret vil efter omstændighederne kunne rette henvendelse til politiet, når de får en dreng ind på f.eks. sygehuset med

komplikationer efter en omskæring, og der er mistanke om, at omskæringen er ulovlig (dvs. at omskæringen ikke er foretaget af en læge eller dennes medhjælp).

Ét af de initiativer, som den tværministerielle arbejdsgruppe har foreslået bl.a. med det formål at give bedre mulighed for at forebygge og retsforfølge ulovlige omskæringer af drengebørn, er at styrke sundhedspersoners mulighed for at videregive oplysninger til politiet om ulovlige omskæringer, uden at de handler i strid med deres tavshedspligt. Forslaget om at indsætte en ny strafbestemmelse i autorisationsloven om ulovlig omskæring, vil indebære, at sundhedspersoner altid vil kunne videregive oplysninger herom til politiet.

Hvis sundhedspersoner vurderer, at indgrebet er foretaget på en patientusikker måde, uanset om indgrebet skønnes at være foretaget af en læge eller ej, kan sundhedspersoner desuden rette henvendelse til Styrelsen for Patientsikkerhed, der kan igangsætte en tilsynssag.”

Rigspolitiet har oplyst følgende:

”Rigspolitiet kan oplyse, at sagsforløbet efter politiets modtagelse af en anmeldelse om ulovlig omskæring varierer alt efter omstændighederne i den konkrete sag. Det er derfor meget forskelligt, hvilke efterforskningskridt der iværksættes.

Det kan dog sammenfattende oplyses, at politiet – i de sager, hvor der er modtaget en anmeldelse om ulovlig omskæring på en dreng – normalt tager kontakt til Styrelsen for Patientsikkerhed med henblik på at modtage oplysninger om, hvorvidt den udførende læge eller medhjælper har den nødvendige autorisation. Såfremt dette ikke er tilfældet, foretages der sædvanligvis afhøring af forældrene med henblik på at afdække, hvorvidt de har samtykket til indgrebet, ligesom der i relevant omfang foretages afhøring af vidner – bl.a. institutionspersonale og lignende.

I nogle sager besigtiger politiet det sted, hvor der er mistanke om, at der er foretaget omskæring, ligesom der i nogle tilfælde – i relevant omfang og uanset om der er tale om piger eller drenge – indhentes samtykkeerklæring til indhentelse af lægelige oplysninger, hvorefter der iværksættes lægeundersøgelse eller undersøgelse på Retsmedicinsk Institut. Der er dog også få eksempler på, at undersøgelsen er foretaget ved kommunens foranstaltning og med politiets bistand.

I de sager, hvor mistanken vedrører et barn, ses politiet normalt at indgå i et samarbejde med de sociale myndigheder.”

Rigsadvokaten har oplyst følgende:

”Når politiet har afsluttet en efterforskning i en sag om ulovlig omskæring, og når der er rejst sigtelse, overgår sagen – ligesom andre sager – til anklagemyndigheden, der tager stilling til, om der skal rejses tiltale.

Anklagemyndighedens vurdering af tiltalespørgsmålet foretages i overensstemmelse med det såkaldte objektivitetsprincip, der er et fundamentalt princip i dansk retspleje, og som regnes for en af de vigtigste retssikkerhedsgarantier. Princippet betyder, at anklagemyndigheden og politiet er forpligtet til at udføre deres undersøgelser på en objektiv måde, jf. f.eks. Eva Smith, *Straffeprocessen* (7. udg., 2013, s. 17) og Michael Kistrup m.fl., *Straffeprocessen* (3. udg., 2018, s. 25).

Objektivitetsprincippet fremgår af retsplejelovens § 96, stk. 2, der har følgende ordlyd:

”De offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at strafskyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.”

Det følger således af objektivitetsprincippet, at anklagemyndigheden skal påse, at strafskyldige drages til ansvar, og at forfølgning af uskyldige ikke finder sted. Det er et grundlæggende krav, som gælder i alle dele af anklagemyndighedens virke, og som indebærer, at anklagemyndigheden kun bør iværksætte strafforfølgning, når det vurderes, at der er rimelig udsigt til, at strafforfølgningen vil føre til, at en person bliver dømt for et strafbart forhold.

Selv om politiet har sigtet en person, fordi mistanken har rettet sig mod vedkommende, kan anklagemyndigheden således beslutte at undlade at rejse tiltale mod den sigtede. Det vil typisk ske i sager, hvor anklagemyndigheden ikke mener, at en domstol vil dømme den sigtede. Det vil sige sager, hvor beviserne ikke vurderes stærke nok.

Hvis der rejses tiltale, bliver sagen sendt til retten med et anklageskrift, der beskriver den strafbare handling, og den person, der tidligere var sigtet, bliver således tiltalt.

Når retten har modtaget anklageskriftet, bliver sagen berammet. Det vil sige, at retten fastsætter dato og tidspunkt for retsmødet i sagen. Under retsmødet vil bl.a. tiltalte og eventuelle vidner i sagen blive afhørt, og dokumenter af betydning for sagen, som eksempelvis en lægeerklæring eller en straffeattest, bliver læst

op. Herefter kommer anklageren og forsvareren med deres afsluttende bemærkninger i sagen. Sagen afsluttes ved, at retten afsiger dom om, hvorvidt den tiltalte er skyldig, og hvilken straf pågældende i givet fald skal have.

Sagen vil blive behandlet i byretten med mulighed for, at både tiltalte og anklagemyndigheden kan anke byrettens dom til landsretten.”